

(6) לטול ו: גיטין מה: (7) כחונס לט. (ע"פ), (8) ליל האשכול יע"ף (ד' דף י:), (9) ו"ה ע"ה.

סמדר. ענבים דקין בהתחלתן לאחר שפרחו מיד: (6) וכמה היא יפה. הקרקע לימכר כשהיא סמדר ולהקל בלא: כד"א. (7) בנישומין אגב קרקע: בזמן שאכלה לולבי גפנים. (8) האשכולות נראה בחניטת הגפנים ויכר ועדיין לא פרח להיות הענבים גמורים והוא לולב וכן יחור בתאנים: אכל אכלה פגים.

בתאנה או בוסר ענבים שהן כפול הלכן והוו כפירות גמורים רואין אותן כו': לנוקין מן העידים. אותה שומא ששמו ב"ד מאה או מאתים יבנה קרקע בתאנה או בתאנים מן העידים שנכסיו: ולא סימא. דהאי מיטב של ניזק דקאמר ר' ישמעאל וקשיא לן בפ"ק (9) אכלה כחושה משלם שמינה ותרלה רב אדי כגון שאכלה כו' דהמוציא מחבירו עליו הראיה וכחושה הוא המשלם אלף מאי מיטב דניזק דקאמר ר' ישמעאל לאו נספיקא מיירי וה"ק אותה ערוגה שאכלה ישלם כפי מה שהיתה ראיה להטיב ולהשגיח לקמיה: כי היאך דסליק. גימות הקציר: סמדר. לאחר שפרחו הענבים מיד ולולבין קודם שפרחו: כרוך ומי. הסיף סמדר עמהם במשנה: כחש גופנה. לנכות מן התשלומין מה שיכחשו הענבים בגפנים אם יעמדו שם עד הציר שחמד יונקים לחלות הגפן: אבוי אמר מסיימי ומסיימי ומאן סנה דחייש לכחש גופנה ר"ש. דשמענה ליה בדוכתא אחרישי: שסופה להטער. אלמא מנכין מן התשלומין כפי מה שעמדה להכחש: נכי חיש. גדמי ולדות קמירי דמנכה לו מה שהצטער עמיד ליתן בשכר המילדת וזקוק האשה שהיא נוזקת ומלמדת עכשיו יותר משיש לה חיה הכי הוא משלם לאשה נזק ועד ומנאל הכל ככלל ומדמי ולדות שהוא נותן לצעל מנכין שכר חיה: נכי מונוגוס. שהוא לריך להסיף על מונוגוס אשתו דימי קשייה והשתא אין קשיי. אלמא מנכין מה שהוא עמיד להוליא: דקלא פרסאה. חשוב הוא מאלף ויניס פגני עלמו: מסאני

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה כמה היתה (7) ר"ה כד"ה דנישומין אגב: (8) תוס' ר"ה אכלה כו' לנכין לשדה רבפירות:

גליון הש"ס

נב' כחש גופנה. עיין בכ"מ דף ק' ע"ב ובמוספות שם ד"ה סנ':

אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר. ואפילו אם נתקלקל המשייר משלם ענבים העומדות ליבצר ודוקא כסמדר לענבים פעמים אלו מתקלקלים ואלו ניזולים לפיכך אין נידוין במשייר אבל בתאנה רגילה להתקלקל כולה יחד ובחזיו מודה ר' יהושע או כרבי יוסי הגלילי או כרבנן ובתבואה גדולה כמו סמדר ענבים יסבור במשייר שבו אי נמי בתבואה לא קנסו כל כך כמו ענבים ולא יחא נידון במשייר שבו לרבי יהושע ונראה לדע"ה דלמר ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבצר מ"מ שמין אותן אגב קרקע דהא ר"ש נמי קאמר הכי בפגים או בוסר וע"כ אגב קרקע שמין אותן כיון דלריכי לשדה (10) ופירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות גמורים במשנתו:

אכלה סמדר רבי יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר וחכ"א רואין כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בר"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר קתני מיהת וחכ"א רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה ולא קתני בששים אלא מאי אית לך למימר בששים ה"נ בששים אמר אבוי ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחר ר' יוסי הגלילי הא דאמרן רבי ישמעאל דתניא (11) מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידים וכו' להקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות ולא ידעינן אי בחושה הוא אי שמינה הוא דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא דרבי לא אמרינן מאי מעמא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק אמר בר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אימא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר הא סמדר רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בר"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אי הכי ר"ש בן יהודה היינו רבי יהושע איכא בינייהו כחש גופנה ולא מסיימי אבוי אמר מסיימי

ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנה ר"ש בן יהודה הוא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אבוי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחר רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אומר נכי חיה בן עזאי אומר נכי מונוגוס ומ"ד נכי חיה נכי מונוגוס אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבקיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"ג בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ברקלא דארמאה והלכתא כוותיה דריש גלותא ברקלא פרסאה אליעזר ועירא הוה

וטעמייהו משום דאינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון (וכמו דף נט. ושם) גבי הא דמנן האונס נותן את הענין נבעל נבעל דכר פשוט הוא שיש לער גדול לנבעלה שנבעלה מתחילה כשמשייר בתוליה ורוב קטנות חולות מזה היינו משום דלער דהשתת בתוליה פשיטא ליה ללא משלם לפי שסופה להצטער תחת בעלה דתנא דתמיתין דהתם חייש לכחש גופנה מדקתני שהאונס נותן את הענין ומפתה פטור ומדפטרין מפתה אלמא חייש לכחש גופנה מה שסופה להצטער תחת בעלה הלכך בעי לער דמאי:

אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר. ואפילו אם נתקלקל המשייר משלם ענבים העומדות ליבצר ודוקא כסמדר לענבים פעמים אלו מתקלקלים ואלו ניזולים לפיכך אין נידוין במשייר אבל בתבואה רגילה להתקלקל כולה יחד ובחזיו מודה ר' יהושע או כרבי יוסי הגלילי או כרבנן ובתבואה גדולה כמו סמדר ענבים יסבור במשייר שבו אי נמי בתבואה לא קנסו כל כך כמו ענבים ולא יחא נידון במשייר שבו לרבי יהושע ונראה לדע"ה דלמר ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבצר מ"מ שמין אותן אגב קרקע דהא ר"ש נמי קאמר הכי בפגים או בוסר וע"כ אגב קרקע שמין אותן כיון דלריכי לשדה (10) ופירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות גמורים במשנתו:

ומאי ניהו כי היאך דסליק הכא משמע דכרבי אבוי דפליגי דידון במשייר שבו והקשה ר"מ דנרש המזקין (גיטין דף מה: ושם) ס"ל לאבוי דפליגי אי שמיטין דנתיק או דמזיק וי"ל אל"ע דמשמע דפליגי אי דמזיק אי דניזק דהא תניא פ"ק (דף ו: ו) כהדיא מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידים וכו' להקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות ולא ידעינן אי בחושה הוא אי שמינה הוא דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא דרבי לא אמרינן מאי מעמא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק אמר בר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אימא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר הא סמדר רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בר"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אי הכי ר"ש בן יהודה היינו רבי יהושע איכא בינייהו כחש גופנה ולא מסיימי אבוי אמר מסיימי

ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנה ר"ש בן יהודה הוא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אבוי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחר רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אומר נכי חיה בן עזאי אומר נכי מונוגוס ומ"ד נכי חיה נכי מונוגוס אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבקיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"ג בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ברקלא דארמאה והלכתא כוותיה דריש גלותא ברקלא פרסאה אליעזר ועירא הוה

מה א ב מו פי
מהלכות מוקי ממונ
הלכה י' סנה עין סו
טוש"ע ח"מ סימן סג
עקיף י:

מוסף רש"י

מיטב שדהו של ניזק. השמא משמע שם שילת צערו ואלה ערוגה של בית סאה נשדה חבירו שמי ערוגה יפה שנבל שדה הניזק ונתן לו דמיה ואפילו היתה זו כחושה (גיטין סח:) שם אכלה ערוגה נשדה ערוגה משוכתה של ניזק כמה יפה עכשיו עם פירותיה וכמה תהא יפה בלא פירות ונתן לו (גמ' יא.) לא בא הכתוב להסמי עליו לאלף יתר ממה שהיק. אלא לגבות לניזקין. שער דמי טוקי כמות שהיא. מן העידים. שם אין לו מעות ורובה לפיות לו קרקע בשותף לרין ליתן לו מקרקע מעולה עלו (גיטין סח:) מן העידים של מיק. דשמי ערוגה של ניזק לפי מה שהיא ואם מיק כל ליתן לו קרקע דמי טוקי. נתן לו מיטב שדותיו שזה אותן דמי (גמ' יא.) בגון שאכלה ערוגה בין הערוגות. והיו נתן כחושות ושמות מעורבות זו אל זו (גיטין סח:) רש שם ערוגות שמות ועשות פירות הרבה. וכחושות ועשות מעט. ולא ידעינן הן ערוגה הנאלת מה ניהו (גמ' יא.) המוציא מחבירו עליו הראיה. הא ניזק הוא מוציא מחבירו ועליו הראיה (סו:) עליו להביא עדים לכר את הספק ודארייתא היא (גמ' סו:) מי בעל דברים יבא אליהם. יבית ראה אליהם (גיטין סג:)